

Međunarodna naučna konferencija
POLSKA I JUGOSŁAWIA W XX WIEKU.
POLITYKA – SPOŁECZEŃSTWO – KULTURA
Bidgość, Poljska, 27–28. septembar 2017.

Peta međunarodna naučna konferencija o poljsko-jugoslovenskim odnosima u XX veku održana je 27–28. septembra 2017. u Bidgošću (Poljska). Ovaj naučni susret je nastavak saradnje Instituta za savremenu istoriju i Instituta za istoriju i međunarodne odnose sa Univerziteta Kazimira Velikog iz Bidgošća. Na samom otvaranju predstavljena je knjiga *Jugoslavija i Poljska u XX veku* (urednici prof. dr Momčilo Pavlović, prof. hab. Andžej Zaćminski i dr Pavel Vavrišuk), koja je nastala na osnovu proširenih referata sa četvrtre konferencije održane u Beogradu septembra 2016.

Nakon predstavljanja, u ime Univerziteta Kazimir Veliki, rektor prof. dr Jacek Vožnji uručio je prof. dr Momčilu Pavloviću, direktoru Instituta, Medalju za zasluge Casimirus Magnus kao zaslužnoj osobi za saradnju Instituta i Univerziteta. Takođe, knjiga *Polska i Jugosławia po II wojnie swiatowej* (zbornik sa treće po redu konferencije) dobila je nagradu Sajma knjiga u Varšavi, a njenim urednicima dr hab. Andžezu Zaćminskom, prof. dr Momčilu Pavloviću i Nebojši Stamboliji prodekan Humanističkog fakulteta prof. dr Jacek Maćejevski uručio je svečane diplome.

Radni deo konferencije je bio podeljen u četiri tematske celine. Prvu, pod nazivom „Poljska i Jugoslavija u međunarodnim odnosima u XX veku“ otvorio je svojim referatom Jacek Tebinka sa Univerziteta iz Gdanjska upoređivanjem situacije u okupiranoj Poljskoj i Jugoslaviji u 1943. godini. Usledio je zanimljiv referat Ivane Pantelić o Međunarodnoj demokratskoj federaciji žena koji je pratio kraći video-zapis. O neprijateljskoj propagandi IB zemalja prema Jugoslaviji u periodu 1948–1951. govorio je Momčilo Pavlović. Referate u ovoj tematskoj celini još su predstavili Vladimir Cvetković (Poljska i Beogradska konferencija 1961) i Dragomir Bondžić (Zajednička nuklearna istraživanja Jugoslavije, Poljske i Norveške 60-ih godina XX veka).

Referati u drugoj tematskoj celini su bili direktno vezani za poljsko-jugoslovenske bilateralne odnose. Prvi govornik je bio Ratomir Milikić sa radom o saradnji dveju vlada za vreme izbeglištva u Londonu 1941–1944. Poljsko-jugoslovenski bilateralni odnosi u poslednjim godinama vlade Vladislava Gomulke (1969–1970) bili su predmet interesovanja Pavela Vavrišuka, a potom su tri izlaganja bila posvećena različitim aspektima bilateralnih susreta i razgovora (Bojan B. Dimitrijević, Dragan Bogetić, Andžej Zaćminski). U okviru ove tematske celine još smo čuli zanimljiva izlaganja Zdislava Bjeganjskog, koji je pola veka jugoslovensko-poljskih odnosa nakon Drugog svetskog rata ispratio kroz perspektivu poljske filmske hronike i Maje Lukanc iz Slovenije koja je dešavanja u Poljskoj oktobra 1956. analizirala upoređivanjem poljske i jugoslovenske arhivske građe i štampe.

Prvog dana konferencije otpočeo je i treći panel pod nazivom „Poljska–Jugoslavija: nacionalne manjine, emigranti, biografije“. U njemu su referate izložili Mihal Kosman (Nemačka manjina u Jugoslaviji u međuratnom periodu) i Slaven Kale (iz Hrvatske Poljska udruženja u Hrvatskoj u periodu između dva svetska rata).

Drugog dana konferencija je nastavljena referatom Stanislava Sretenovića o saradnji srpske i poljske emigracije u Francuskoj u prvoj deceniji nakon Drugog svetskog rata. Nakon njega smo čuli izlaganje Tomaša Lisa o delatnosti slovenačkog polonofila Frana Ilešiča. Piotr Żurek iz Bjelsko Bjale se bavio malo poznatom epizodom iz Drugog svetskog rata – delovanju poljske obavestajne stanice „Slava“ u Jugoslaviji, a panel je završen izlaganjem Huberta Stisa o životu i delu srpskog sociologa Alekse Đilasa.

U poslednjem panelu bilo je osam govornika. Teme su bile vezane za ideologiju, kulturu i privredu. O kulturnim i modnim aspektima međusobnih odnosa izlagale su Agnješka Ripel i Danuta Jastšemska, Tadeuš Volša je govorio o teatralizaciji sportskih događaja u Poljskoj i Jugoslaviji, Joana Ščtkovska o filmskim vezama kroz delatnost Jiržija Vujčika, a na nju se nadovezala Justina Gluba, na sličan način analizirajući dokumentarnu filmografiju reditelja Krste Papića. Slobodan Selinić je govorio o posetama jugoslovenskih književnika Poljskoj 60-ih i 70-ih godina XX veka, Eva Šatlah je uporedila pravno-ekonomske aspekte funkcionisanja kompanija u Jugoslaviji i Poljskoj, a konferencija je zaključena referatom Milutina Živkovića, koji je nastavio istraživanja na saradnji gradova pobratima u dvema državama.

Na konferenciji je predstavljeno 28 referata, od čega 12 iz Srbije, a 14 iz Poljske. Prvi put, u već tradicionalnim susretima poljskih i srpskih istoričara, učešće je uzelo i dvoje mladih kolega iz drugih država bivše Jugoslavije. Time je saradnja pokazala ambiciju da preraste bilateralu i, uz još brojnije učešće iz drugih zemalja, postane pravi međunarodni projekat. U neformalnom delu konferencije dogovorena su proširenja na nova tematska područja, a sledeća prilika za razmenu naučnog znanja biće već u septembru 2018, na konferenciji u Beogradu.

*Nebojša Stambolija
Paweł Wawryszak*

Drugi okrugli sto
UNUTRAŠNJI DIJALOG O KOSOVU I METOHIJI
Beograd, 13. novembar 2017.

Drugi okrugli sto u okviru unutrašnjeg dijaloga o Kosovu i Metohiji, pokrenut na inicijativu predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića, sa ciljem pronalaženja mogućih rešenja za kosovskometohijsko pitanje, održan je u beogradskoj Palati Srbija 13. novembra 2017. godine. U njegovom radu su učestvovali predstavnici 22 akreditovana domaća instituta društvenih i humanističkih nauka, odnosno više od 50 naučnoistraživačkih radnika. Skupu su prisus-